

Nr 278.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående tillstånd för vissa ordinarie befattningshavare hos postsparbanken att i och för åtnjutande av avlöningsförhöjning genom ålders-tillägg tillgodoräkna sig viss tjänstgöring; given Stockholms slott den 12 april 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att följande ordinarie befattningshavare hos postsparbanken, nämligen revisorerna R. Åbergh och G. Olson samt bokhållaren Werner Molén, må i och för åtnjutande av avlöningsförhöjning genom ålders-tillägg tillgodoräkna sig den tid, de omedelbart före tillträdet av sina ordinarie befattningar på grund av förordnande varit innehavare av befattning av motsvarande grad å postsparbankens s. k. pensions-avdelning.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 april
1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 PETRÉN,
 NILSON,
 LÖFGREN,
 friherre PALMSTIERNA,
 RYDÉN,
 UNDÉN,
 THORSSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anförde:

Genom beslut den 28 november 1913 har Kungl. Maj:t förordnat, att utbetalning av pension eller understöd, som utgår på grund av bestämmelserna i lagen om allmän pensionsförsäkring den 30 juni 1913, skall tillsvidare verkställas vid vederbörande postanstalt genom postsparbankens förmedling. Samtidigt har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelse angående försäkring för beredande av pension på grund av frivilliga avgifter jämlikt 34 § i pensionslagen och meddelat föreskrifter om postsparbankens bestyr med sistnämnda försäkring.

Såsom ersättning till postsparbanken för bestyret med ifrågavarande pensionsutbetalning samt för dess biträde med den frivilliga försäkringens genomförande har riksdagen å extra stat för vartdera av åren 1915 och 1916 beviljat ett förslagsanslag av 50,000 kronor. Sedermera har

riksdagen för samma ändamål beviljat ett förslagsanslag av för år 1917 100,000 kronor och för år 1918 140,000 kronor, vilket sistnämnda belopp även för år 1919 begärts i årets statsverksproposition.

För handläggning av ärenden rörande ifrågavarande pensionsutbetalningar och därmed sammanhängande göromål har den 1 februari 1914 inom postsparbanken bildats en särskild s. k. pensionsavdelning, och hava ersättningarna till de vid nämnda avdelning anställda befattningshavare alltsedan år 1915 bestritts från ovan omförmälda under sjätte huvudtiteln uppförda anslag.

Rörande nyssnämnda befattningshavare vill jag erinra, att Kungl. Maj:t den 24 januari 1914 medgivit, att styrelsen för postsparbanken finge för handläggning av göromål å den s. k. pensionsavdelningen från och med den 1 februari 1914 tillsviðare under samma år anställa en aktuarie och en bokhållare. I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts beslut den 23 december 1914 utgjordes personalen å omförmälda avdelning under år 1915 av en aktuarie, en revisor och två bokhållare. Nämnda personal har sedermera utökats: för år 1916 med två bokhållare, två kontorsskrivare och en vaktmästare samt för viss del av året med ytterligare två revisorer och två bokhållare; för år 1917 med än ytterligare en bokhållare. Personalen utgöres innevarande år, sedan postsparbankens bestyr med pensionsförsäkringen i viss utsträckning omlagts, av en aktuarie, två revisorer, tre bokhållare, två kontorsskrivare och en vaktmästare.

Arvodena för dessa befattningshavare motsvara de löneförmåner, som tillkomma tjänstemän inom motsvarande grad hos styrelsen för postsparbanken.

Med skrivelse den 29 november 1917 har styrelsen för postsparbanken överlämnat tre särskilda framställningar, däri följande befattningshavare hos postsparbanken, nämligen revisorer R. Åbergh och G. Olson samt bokhållaren Werner Molén anhållit att komma i åtnjutande av ålderstillägg samt därvid få tillgodoräkna sig den tid, de varit anställda å postsparbankens s. k. pensionsavdelning.

Beträffande nämnda befattningshavares tjänstemeriter vill jag meddela följande:

Åbergh konstituerades den 30 mars 1915 att från och med den 1 april samma år vara revisor i postsparbanken och förordnades dessförinnan från och med den 1 april 1914 mot åtnjutande av fullt arvode såsom aktuarie å den s. k. pensionsavdelningen.

Olson, som den 24 februari 1917 konstituerades till revisor i postsparbanken, har intill nyssnämnda dag från och med den 23 februari

1915 uppehållit befattning såsom revisor å pensionsavdelningen mot åtnjutande av det denna tjänst tillkommande arvode.

Molén blev den 1 juli 1917 konstituerad till bokhållare och har dessförinnan från och med den 23 februari 1915 uppehållit förordnande såsom bokhållare med fullt arvode å pensionsavdelningen.

Enligt gällande lönereglemente skulle nämnda befattningshavare komma i åtnjutande av ålderstillägg Åbergh den 1 januari 1919 med 400 kronor, Olson den 1 januari 1921 med samma belopp samt Molén den 1 januari 1920 med 200 kronor.

Med anledning av berörda framställningar har styrelsen för postsparbanken i sin oförmälda skrivelse den 29 november 1917 hemställt, att ordinarie befattningshavare hos postsparbanken måtte i och för åtnjutande av avlöningsförhöjning genom ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han på grund av förordnande varit innehavare av befattning av motsvarande grad å extra stat inom postsparbankens s. k. pensionsavdelning.

Statskontoret.

Till följd av remiss har statskontoret avgivit utlåtande i ärendet och därvid i skrivelse den 4 februari 1918 anfört följande:

»Avlöningen till de å den s. k. pensionsavdelningen inom postsparbanken anställda befattningshavarna har bestritts från de å riksstaten från och med år 1915 uppförda anslagen under sjätte huvudtiteln till ersättning till postsparbanken för bestyret med pensionsutbetalningar samt biträde med den frivilliga försäkringens genomförande. Ifrågavarande avlöningar hava alltså icke utgått från någon »extra stat» för postsparbanken, i egentlig mening.

Vad angår personalens i fråga avlöningsförmåner hava desamma icke förelagts riksdagen i annan mån än att, då frågan om beviljande av anslag för berörda ändamål år 1914 första gången förelades riksdagen, statsrådet och chefen för civildepartementet i statsrådsprotokollet i ärendet oförmäde, att postsparbankens styrelse i en den 5 januari 1914 inkommen skrivelse, över vilken pensionsstyrelsens yttrande infordrats, anhållit att för handläggning av göromål för pensionsstyrelsens räkning få på förordnande tills vidare anställa en aktuarie och en bokhållare med arvode, för den förra av 4,200 kronor och till den senare av 2,070 kronor för år, förutom tillfälliga arbetskrafter. Departementschefen gjorde emellertid för egen del icke något uttalande beträffande lämpligheten av dessa arvoden, som för övrigt icke i någon mån lades till grund för anslaget beräkande. Senare uppkomna frågor om utökning av förevarande personal och om arvodena för densamma synas ej hava bragts till riksdagens kännedom.

Med hänsyn ej mindre därtill, att ifrågavarande befattningshavare icke åtnjtit avlöning från någon verklig extra stat för postsparbanken utan från ett extra anslag för allmänna pensionsförsäkringen än även därtill, att avlöningsförmånerna för personalen icke varit av riksdagen prövade, kan statskontoret ej förorda bifall till styrelsens för postsparbanken underdåniga hemställan, utan synes densamma icke böra till någon Eders Kungl. Maj:ts vidare åtgärd föranleda.»

Vad statskontoret anført, att befattningshavarna å postsparbankens s. k. pensionsavdelning icke åtnjutit avlöning från en av riksdagen uttryckligen fastställd extra stat, äger sin riktighet. Då frågan om postsparbankens bestyr med pensionsutbetalningar m. m. första gången förelades riksdagen, bragtes dock till riksdagens kännedom då ifrågasatt tillsättande av två nne tjänster för ändamålet och angavs vilken lön, som tillämnades dem. Riksdagen förklarade sig i skrivelse den 27 februari 1914 icke hava något att erinra emot vad Kungl. Maj:t i förvarande avseende föreslagit, vilket uttalande även torde få anses innebära, att riksdagen lämnat utan anmärkning inrättandet av de nämnda tjänsterna med viss bestämd, från det av riksdagen å extra stat beviljade förslagsanslaget utgående avlöning. Då sedermera, på grund av arbetets växande omfattning, högre anslag blivit erforderligt samt flera tjänster måst för ändamålet inrättas, har visserligen hos riksdagen endast äskats den beräknade slutsumma, från vilken, bland annat, ifrågavarande avlöningar skulle utgå, medan däremot icke till riksdagens kännedom bringats, vare sig vilket antal tjänster, som vore ifrågasatta till inrättande, eller de med dem förenade löneförmåner. Vid förordnandet år efter år av befattningshavare å pensionsavdelningen har emellertid iakttagits, att dem tillgodokommande avlöningsförmåner fastställts i överensstämmelse med de för postsparbanken gällande lönegrader och, för motsvarande grad, i likhet med de för 1914 års riksdag framlagda avlöningar.

I realiteten synes mig de här ifrågavarande befattningshavarna intaga alldeles enahanda tjänsteställning, som om medel för deras avlöning varit upptagna å en extra stat för postsparbanken. Det synes mig då obilligt, att dessa befattningshavare skola av rent formella skäl gå miste om den rätt till ålderstillägg, riksdagen i vanliga fall plägar bereda befattningshavare, som förut uppehållit tjänst å extra stat, vid deras utnämning till ordinarie tjänstemän.

Jag anhåller därjämte att få fästa uppmärksamheten å följande: Nu rådande anordning med utbetalning av folkpensioner genom postsparbankens försorg kommer med all sannolikhet att allt framgent bestå, och i sådant fall föreligger ett önskemål, att den s. k. pensionsavdelningen uppföres å ordinarie stat. Frågan härom befinner sig emellertid ännu i outrett skick. Ifall framdeles den s. k. pensionsavdelningen uppföres å ordinarie stat, torde riksdagen med all sannolikhet medgiva, att tjänsteman å nämnda avdelning, som erhåller ordinarie anställning, får i och för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han förut uppehållit befattning av motsvarande grad å pensionsavdelningen. Skulle emellertid den av styrelsen för postsparbanken gjorda fram-

ställningen icke vinna beaktande, kan tjänsteman å den s. k. pensionsavdelningen, som före avdelningens uppförande å ordinarie stat, befordras till ordinarie tjänst i postsparbanken komma i en i viss mån mindre gynnsam löneställning. Härå har i en till mig från postsparbanken ingiven P. M. anförts följande exempel:

Antag att en ordinarie bokhållare förordnas till revisor å den s. k. pensionsavdelningen samt i denna egenskap tjänstgör ända tills befattningarna inom nämnda avdelning uppföras å ordinarie stat. Om nämnda bokhållare då utnämnes till revisor å den tjänst, han förut på förordnande uppehållit, torde riksdagen komma att medgiva, att han som ordinarie revisor får i och för åtnjutande av ålderstillägg tillgodoräkna sig de år, han uppehållit tjänsten på förordnande.

Nu kan emellertid inträffa, att bokhållare, som sålunda förordnats till revisor å den s. k. pensionsavdelningen, befordras till ordinarie å annan revisorstjänst inom postsparbanken, innan pensionsavdelningen blir uppförd å ordinarie stat.

Därest styrelsens framställning bifalles, kommer den till ordinarie revisor befordrade bokhållaren att för åtnjutande av ålderstillägg få tillgodoräkna sig den tid han tjänstgjort som revisor å den s. k. pensionsavdelningen. I annat fall uppstår följande oegentlighet.

Bokhållarna A. och B. förordnas samtidigt till revisorer å extra stat inom pensionsavdelningen. Efter två års förlopp blir en ordinarie revisorstjänst inom den egentliga postsparbanken ledig. Båda söka platsen. A., som är mera meriterad, får den. B. fortsätter som revisor å extra stat. Efter ytterligare ett års förlopp blir pensionsavdelningen uppförd på ordinarie stat. B. blir då ordinarie revisor därstädes. Han får med all säkerhet tillgodoräkna sig de år, han tjänstgjort som revisor å extra stat. Han har sålunda tre lönetursår som revisor, medan A., som var mera meriterad, endast har ett lönetursår som revisor.

Om med ordnande av denna angelägenhet finge anstå, anföres det vidare i sagda P. M., till dess pensionsavdelningen blir uppförd å ordinarie stat, vilket ju kan dröja, ginge A. i mistning av det eller de ålderstillägg, han enligt det ovan sagda skäligen borde vara berättigad till.

Vid eventuellt uppförande å ordinarie stat av den så kallade pensionsavdelningen och därest rätt därvid medgaves att för avlöningsförhöjning få tillgodoräkna föregående tjänstgöring inom avdelningen i motsvarande lönegrad, skulle det, såsom torde framgå av det senast anförda, med särskild skärpa framträda, hurusom det vore obilligt att lämna framställningen från postsparbanken utan avseende. Därest emeller-

tid ett bifall till densamma allenast under den förutsättningen vore motiverat, att pensionsavdelningen framdeles varder uppförd å ordinarie stat, skulle jag endast med tvekan kunna tillstyrka framställning till riksdagen i ärendets nuvarande läge. Ty jag är alldeles icke beredd att för närvarande taga ställning till frågan, om och i så fall när sådant uppförande å ordinarie stat bör äga rum. Vad nu kan varda stadgat i fråga om tjänsteårsberäkning för tjänstemän, som efter föregående tjänstgöring inom pensionsavdelningen erhåller ordinarie befattning hos postsparbanken, får icke innebära något ställningstagande på förhand till nyssberörda fråga.

Men även om pensionsavdelningens uppförande å ordinarie stat skulle efter närmare prövning befinnas icke böra ske eller därmed skulle komma att anstå tillsvidare, synas mig billighetsskäl tala för att ifrågasvarande tjänstemän må vid tillträdet av ordinarie befattning inom postsparbanken få tillgodoräkna sig den tid de varit innehavare utav befattning av motsvarande grad å postsparbankens pensionsavdelning.

Dock synes mig en viss begränsning böra ske i den av postsparbankens styrelse ifrågasatta rätten att få tillgodoräkna föregående tjänstgöring. Denna rättighet torde böra komma ifråga allenast beträffande tjänstemän, som omedelbart före sitt tillträde till ordinarie befattning vid postsparbanken varit innehavare utav befattning av motsvarande grad vid pensionsavdelningen och för den tid han utan avbrott innehaft densamma. Därjämte anser jag det lämpligast, att medgivande av sådan rätt nu endast lämnas för de befattningshavare, för vilka dylikt medgivande för närvarande kan ifrågakomma.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att följande ordinarie befattningshavare hos postsparbanken, nämligen revisorerna R. Åbergh och G. Olson samt bokhållaren Werner Molén må i och för åtnjutande av avlöningsförhöjning genom ålders-tillägg tillgodoräkna sig den tid, de omedelbart före tillträdet av sina ordinarie befattningar på grund av förordnande varit innehavare av befattning av motsvarande grad å postsparbankens s. k. pensionsavdelning.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bil. litt. . . till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Hans v. Arnold.